Raadsvoorstel
Openbaar

Onderwerp
Verdeling centrumgemeentemiddelen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Opsteller	Rombout Jas	**Collegebesluit**	26 maart 2024
Programma	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**Behandeldatum Raad**	5 juni 2024
Portefeuillehouder	G. Visser	**Status**	Openbaar

Samenvatting
Nijmegen is centrumgemeente voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang voor regio Gelderland-zuid. Met de regio is in 2021 in de centrumregeling en dienstverleningsovereenkomst afgesproken om overschotten of tekorten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met elkaar te delen vanaf de ingang van wet doordecentralisatie beschermd wonen. Vanwege herhaald uitstel van de wet doordecentralisatie Beschermd Wonen is in overleg met de regiogemeenten voorgesteld om daar niet langer op te wachten. Met het voorstel om in 2024 voor 50% en vanaf 2025 100% overschotten of tekorten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met regiogemeenten te delen versterken we de samenwerking en kunnen regiogemeenten meer ambulantiseren en de opvangdruk voor Nijmegen verlichten.

Voorstel
1. 50% van het overschot/tekort van de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te delen met de regiogemeenten in 2024, volgens het objectieve verdeelmodel.
2. 100% van het overschot/tekort van de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te delen met de regiogemeenten met ingang van 2025, volgens het objectieve verdeelmodel.

Aanleiding
Op 14 juli 2022 heeft de Nijmeegse raad ingestemd met het raadsvoorstel *Regionale samenwerking Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.* Hierin ging de raad akkoord om de kosten en baten voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang gezamenlijk met regiogemeenten te dragen en daarbij de verdeelsleutel op basis van het objectieve verdeelmodel per regiogemeente voor de gemeentelijke bijdrage vast te stellen. Ingangsdatum voor het delen was de wet doordecentralisatie beschermd wonen, destijds verwacht per 1-1-2023. Het Rijk wil met de doordecentralisatie (en het woonplaatsbeginsel) gemeenten meer zelf verantwoordelijk maken om Beschermd Wonen dicht bij de cliënt te organiseren. De doordecentralisatie is echter al meerdere keren door het Rijk uitgesteld (o.a. wegens val van kabinet) en zal vermoedelijk niet eerder dan 1-1-2026 plaats vinden. Aangezien het voorstel budgettaire aanpassing vraagt is toestemming van de Raad nodig.

Regiogemeenten van Gelderland-zuid hebben Nijmegen gevraagd om het overschot van de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vanaf 2024 met hen te delen. Zoals bekend heeft Nijmegen jarenlang een overschot op Beschermd Wonen vanwege de geslaagde afbouw van Beschermd Wonen (intramuraal)

naar Beschermd Thuis en overstap van Beschermd Wonen cliënten naar de Wet Langdurige Zorg (vanaf 2021). In overleg met de regiogemeenten heeft Nijmegen voorgesteld om de centrumgemeentemiddelen in 2024 voor de helft en vanaf 2025 volledig te delen met de regiogemeenten. Hiermee versterkt Nijmegen de samenwerking met de regiogemeenten in het kader van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Beoogde impact
Met het delen van het overschot/tekort van de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang beogen we de samenwerking Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met regiogemeenten Rivierenland en Rijk van Nijmegen te versterken.

Dit voorstel draagt bij aan de ambitie:
We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.
En draagt bij aan de onderliggende doelen:
3.4 We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren.
3.5 We bieden een beschermende woonomgeving aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die vanwege hun ernstige psychiatrische of psychosociale problemen (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren.

Argumenten
1.1 We maken deze afspraken in het kader van de regionale samenwerking rondom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
De beleidsuitgangspunten, zoals vastgelegd in het beleidsplan ‘Samen dichtbij 2018-2020’ en de Evaluatie van Samen dichtbij (2021) zijn beide In de raadsvergadering (dd. 22-12-2021) door de Raad gesteld geldig te zijn tot 2026. De kern van het beleid is dat we ernaar streven dat mensen met een psychische kwetsbaarheid zorg en ondersteuning ontvangen waarbij ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen door vergroting van zelfregie, samenredzaamheid en participatie. Hierin hebben we tevens aangegeven een beweging van intramurale zorg naar zorg in de wijk te willen maken en de zorg met name van beschermd thuis meer te spreiden in de regio Gelderland-zuid. Om deze ambulantiserings beweging mogelijk te maken hebben de regiogemeenten middelen nodig om te zorgen voor een goede sociale infrastructuur voor met name beschermd thuis.

1.2 We actualiseren onze regionale afspraken over het delen van het overschot/tekort van de centrumgemeentemiddelen vanwege herhaald uitstel van het wetsvoorstel doordecentralisatie beschermd wonen.
Op 14 juli 2022 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel Regionale samenwerking Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Hierin ging de raad akkoord om de kosten en baten voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang gezamenlijk met regiogemeenten te dragen en daarbij de verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage vast te stellen. Zo ontvangt Nijmegen dan 44,5% van het overschot op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Welke verantwoordelijkheden er bij de centrumgemeente liggen en welke bij alle gemeenten hebben we vastgelegd in de centrumregeling (2021) en

de bijbehorende dienstverleningsovereenkomst (2021). Beide worden dit jaar geëvalueerd en mogelijk aangepast, daarover zullen we u begin 2025 informeren.
Ingangsdatum voor het delen van de kosten en baten voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met de regiogemeenten was de wet doordecentralisatie Beschermd Wonen, destijds verwacht per 1-1-2023. De doordecentralisatie is echter vervolgens meerdere keren uitgesteld en zal vermoedelijk niet eerder dan 1-1-2026 plaats vinden. Als consequentie heeft Nijmegen de centrumgemeentemiddelen en het overschot op Beschermd Wonen nog niet met regiogemeenten gedeeld. Wel heeft Nijmegen in 2023 voor 1,75 miljoen projectmiddelen beschikbaar gesteld aan de regiogemeenten t.b.v. ambulantiseren. Het herhaald uitstellen van de doordecentralisatie heeft een remmende werking gehad op de regionale ambulantisering en het nog niet delen met de regiogemeenten heeft de regionale samenwerking geen goed gedaan.

1.3 De samenwerking en solidariteit met de regiogemeenten is voor de gemeente Nijmegen belangrijk.
Nijmegen heeft jarenlang, zonder te delen met regiogemeenten, overschotten van de centrumgemeentetaak Beschermd Wonen in de algemene reserve kunnen stoppen. Het voorstel om centrumgemeentemiddelen te gaan delen is het resultaat van overleg met de regiogemeenten. We stellen voor om in 2024 de helft en vanaf 2025 100% van het overschot/tekort Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te delen met de regiogemeenten, onafhankelijk van de ingangsdatum doordecentralisatie. Met het delen van de centrumgemeentemiddelen kunnen de regiogemeenten ambulantiseren en de druk op Nijmegen verlichten, wat betreft de opvangplekken voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Daarnaast zullen we met regiogemeenten ook een mogelijk toekomstig tekort Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang delen. In de stadsbegroting is rekening gehouden met het delen van de centrumgemeentemiddelen per 1-1-2025.

Kanttekeningen
1.1 Op basis van de afspraken zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst staat Nijmegen in zijn recht om pas te delen vanaf het moment van invoering doordecentralisatie.
Daar staat tegenover dat de samenwerking en solidariteit met de regiogemeenten voor Nijmegen, zeker met het oog op de toekomst erg belangrijk is. Niet alleen gezien de opgaven bij Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, denk aan het meer spreiden van opvangplekken (buiten Nijmegen), maar ook uit financieel oogpunt. Tenslotte delen de regiogemeenten ook in verwachte toekomstige tekorten op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

1.2 Het delen van de centrumgemeentemiddelen is geen garantie voor het realiseren van meer opvangplekken in en door regiogemeenten. In het beleidsplan Samen Dichtbij zijn hierover echter afspraken gemaakt. We zijn in overleg met de regiogemeenten t.a.v. uitwerking van het ingroeipad om te ambulantiseren en om de spreiding van opvangplekken voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang nader concretiseren en sturen hierop bij de inkoop Beschermd Wonen 2025.

1.3 Voor 2024 is het beschikbaar stellen van extra middelen voor regiogemeenten grotendeels niet in de stadsbegroting opgenomen, namelijk €2.530.596. Op basis van de jaarrekening kan

dit bedrag hoger of lager uitvallen dan is begroot en zal een verrekening plaats vinden. Het delen per 1-1-2025 is al opgenomen in de stadsbegroting.

Financiën

- De kosten voor het delen van 50% van de centrumgemeentemiddelen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in 2024 bedragen in totaal: €4.282.713. De verwachting is dat we minder overschot zullen realiseren en delen dan is begroot, waardoor de bijdrage na de jaarrekening 2024 nog bijgesteld kan worden.
- Met een bijdrage van € 1.752.117 was al rekening gehouden in de stadsbegroting 2024. De bijdrage van € 2.530.596 voor regiogemeenten als voorlopige bijdrage is niet begroot in de stadsbegroting 2024. In de eerste voortgangsmonitor komt dit terug.
- In de stadsbegroting 2024-2027 is rekening gehouden met de doordecentralisatie per 1-1-2025 en dus met het delen van 100% van het overschot/tekort van de centrumgemeentemiddelen met de regiogemeenten vanaf dat jaar. Er is geen financiële impact voor de jaren na 2024.

Vervolg

- 2024: Evaluatie centrumregeling en dienstverleningsovereenkomst Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
- Begin 2025: De raad wordt geïnformeerd over de evaluatie en in geval van aanpassing toestemming gevraagd voor aanpassing van de centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
- 2025: evaluatie beleid Samen Dichtbij.
- Eind 2025: de raad wordt geïnformeerd over de evaluatie van het beleid.